

8 Een school met visie, van binnen en van buiten

Elke school heeft haar eigen pedagogisch project. Daarin verwoordt ze haar doelstellingen, de keuze voor een bepaalde pedagogie en aanpak.

Elke school ontwikkelt, in het verlengde daarvan, ook een visie op de speel*plaats* en de speeltijd. De school spreekt zich uit over de betekenis en het gebruik van de buitenruimte. Daarbij kunnen de volgende aspecten aan bod komen: wat is het belang van spelen en de pauzes; welke speel- en leerkansen krijgen de leerlingen door de inrichting van de speelplaats; welke activiteiten en vaardigheden worden gestimuleerd; hoe zetten bepaalde speelaanleidingen kinderen aan tot creativiteit of samenspel; hoe gaat de school om met avontuur en uitdaging; hoe verwerven de kinderen risicocompetenties; wat verstaan we onder leeromgeving; waar kunnen de leerlingen zelf vorm geven aan de speelplaats; hoe zetten we de buitenruimte in voor de lessen e.d.?

De visie wordt ontwikkeld door directeur en leerkrachten samen, vanuit pedagogische inzichten maar ook op basis van ervaringen en observaties op de speelplaats. De visie rond buiten spelen is dus geen bestoft document, maar een levend gegeven, gedragen door het hele team. Het is een bron om naar terug te grijpen bij intern overleg, bij overleg met preventieadviseur en ouders en bij het indienen van een project.

De speelplaats is een weerspiegeling van de visie. De school kiest voor bepaalde elementen, een opstelling, een sfeer e.d. die overeenkomt met haar visie op spelen. Het speelplaatsgebeuren krijgt eigen accenten die samenhangen met het publiek, de wensen van ouders en kinderen, de omgeving, het beschikbare terrein enz. Zo ontwikkelt elke school een eigen speel(plaats)cultuur, die kan evolueren in de tijd.

De speelplaats draagt mee de visie en cultuur van de school uit. Aandacht voor de speelplaats draagt bij tot een positief imago van de school. De speelplaats is het 'visitekaartje' van de school, zichtbaar voor de buurt en (nieuwe) ouders.

INFORMATIE

- Aandacht voor de speelplaats draagt bij tot een **positief imago** van de school.
- De schoolpoort is meestal de enige verbinding tussen de (vaak ommuurde) school en de wereld daarbuiten. Wil de school deel uitmaken van het leven in de buurt, dan moet ze haar poort letterlijk en figuurlijk **opengooien**. Het is belangrijk na te denken over de **relatie tussen school en buurt** en over het benutten van de brede leeromgeving in het leerproces.
- Volgens Medaer en De Fré (2001) reflecteert de visie van de school zich op de inrichting van de speelruimte, in een continuüm gaande **van 'vervreemdend' naar 'niet-vervreemdend'**. In de eerste visie is de speelplaats gericht op overzichtelijkheid en controle, de speeltijd wordt gezien als noodzakelijke tijdverspilling. De tweede is net tegenovergesteld: leerlinggericht en gericht op welbevinden, de speeltijd maakt een waardevol deel uit van een schooldag.
- **BuitenSpel** (VGC) biedt Nederlandstalige Brusselse scholen subsidies voor (her)aanleg van een uitdagende speelplaats. De VGC verwacht onder meer dat scholen een duidelijke en gedragen visie op hun speelplaatswerking ontwikkelen.

INRICHTING EN BEHEER

- Het uitwerken van een pedagogische visie op de schoolspeelplaats door **directeur en leerkrachten samen** is erg belangrijk in het stappenplan voor de (her)inrichting. Ze denken na welke kansen de speelplaats voor hun lessen kan bieden. Het actief gebruik van de schoolspeelplaats wordt **in het lessenpakket** geïntegreerd.
- Goed onderhoud is echt belangrijk. Door goed onderhoud toon je dat je zorg draagt voor de school, je geeft het goede voorbeeld en je verhoogt het gevoel van veiligheid. **Herstel defecten** zo snel mogelijk. Ga creatief om met dingen die kapot zijn: vervang een kapotte tegel eens door een kleurrijke mozaïek, een grasmattje of plantenbak, laat ze door scholieren beschilderen. Zo geef **je kleur aan de ruimte** en betrek je scholieren bij hun ruimte.
- Een speelplaats is moeilijk **proper** te houden, vooral op secundaire scholen. Laat dit niet alleen aan het onderhoudspersoneel over, maar stel een **beurtrol** in voor de klassen. Laat hen onder leiding van leerkrachten en/of onderhoudspersoneel de speelplaats weer netjes maken.
- Vies worden op het schoolplein (door zand of gras) dragen scholen vaak aan als reden om niet voor een groen schoolplein te gaan. Onderzoekers gingen na in hoeverre de kinderen **vies thuishomen** en in hoeverre ouders dat erg vinden. Ouders van kinderen met een groen of groen-grijs schoolplein geven

significant vaker aan (42,8% resp. 38,6%) dat hun kinderen vies thuiskomen, dan ouders van kinderen met een grijs schoolplein (0%). Tegelijkertijd geven echter bijna alle ouders aan (89%) het **niet erg** te vinden als hun kind vies thuiskomt. Ouders van kinderen met een groen of groen-grijs schoolplein denken hier niet significant anders over dan ouders van kinderen met een grijs schoolplein.

SCHOOLVOORBEELDEN

- Hoe kwaliteitsvol zijn de pauzes? Wat doet je school al, en wat kun je nog meer doen? Toets met een **beknopte vragenreeks** in hoeverre jouw (secundaire) school het verschil maakt op de speelplaats.
- 'Buiten spelen!' - Dit **fotoboek inspireert kleuterleerkrachten** tot verrijkende activiteiten, buiten en op de speelplaats. De activiteiten worden gekaderd in de leerplannen van VVKBaO en er zijn verwijzingen naar ontwikkelingsaspecten uit het ontwikkelingsplan voor de katholieke kleuterschool. Buiten spelen maakt zo integraal deel uit van het klasgebeuren.
- Het pedagogisch klimaat op school is bepalend voor de succeskans van het groene schoolplein. De school moet een aantoonbaar **standpunt hebben of vormen** over de volgende punten: motivatie van de school voor het groene schoolplein, deelname aan de brede school, activiteiten op het gebied van natuur- en milieueducatie, stabiliteit van de school (gebouw, plein en team) op langere termijn, flexibiliteit van de school, participatie (kinderen worden gestimuleerd mee te denken), draagvlak bij ouders, kinderen en leerkrachten.

